

Z

wieści lasu

Nadleśnictwo Jarocin, ul. T. Kościuszki 43, tel. (62) 747 23 19, www.jarocin.poznan.lasy.gov.pl

NADLEŚNICTWO JAROCIN W „SZLACHETNEJ PACZCE”

Cieszymy się, że mogliśmy komuś pomóc

Czas przygotowania do świąt Bożego Narodzenia sprawia, że wszyscy stajemy się odrobinę lepsi i szukamy możliwości, aby nieść pomoc innym. Dlatego również i my, leśnicy z Jarocina, przyłączyliśmy się do akcji pod nazwą „Szlachetna Paczka”.

Sama inicjatywa ma już 20 lat, a swój rodowód bierze z duszpasterstwa akademickiego w Krakowie. Wtedy to studenci pod przewodnictwem ks. Jacka Stryczka postanowili zrealizować projekt „Twarzą w twarz”, który polegał na dostarczeniu w okresie przedświątecznym paczek z pomocą materialną trzydziestu ubogim rodzinom mieszkającym na krakowskim osiedlu Prokocin Nowy.

W następnych latach inicjatywa ta już pod (obecną) nazwą „Szlachetna Paczka” powiększała się i nabierała rozpędu. Przez lata ideę tę rozstawiają i niosą dalej w świat znani z kraju i zza granicy, np. w 2010 roku projekt uzyskał błogosławieństwo papieża Benedykta XVI, a swoją szlachetną paczkę przygotowywali wtedy piłkarze Realu Madryt. Tradycją jest również przygotowywanie

szlachetnej paczki przez parę prezydencką. Znani ze świata sportu m. in. Robert Lewandowski, Maja Włoszczowska, Wojciech Szczęsny i inni również nie pozostają obojętni.

Nadleśnictwo Jarocin w ciągu roku stara się pomagać (jak tylko może) przeróżnym organizacjom, ochotniczym strażom pożarnym i stowarzyszeniom.

Natomiast idea szlachetnej paczki dojrzała w nas, „borowych” z Jarocina już od dłuższego czasu. Wyczekiwanie na Boże Narodzenie tylko podsycało chęć pomocy konkretnej rodzinie, którą odnaleźliśmy na stronie internetowej organizacji. Przez kilka tygodni cała załoga Nadleśnictwa Jarocin zbierała potrzebne fundusze, dzięki którym mogliśmy zakupić rzeczy potrzebne wybranej przez

nas rodzinie.

Jesteśmy dumni z tego, że mogliśmy pomóc, a sama akcja, która miała finał podczas „Weekendu Cudów” 10-12 grudnia napętniła nas dobrocią i spokojem. Jestem przekonany, że idea „Szlachetnej Paczki” zakorzeniła się na dobre w naszych leśnych sercach i w kolejnych edycjach również z takim samym zapałem będziemy chcieli nieść pomoc.

Polecam każdemu, kto ma tylko chęć, czy to w pracy, czy ze znajomymi, aby wziął udział w kolejnej edycji tego programu. Radość i szczery uśmiech, który możemy dać, wynagradza po stokroć trudy, które czasem towarzyszą podczas zbiórki.

Marek Dobroczyński

W nadchodzącym 2022 roku życzymy Państwu przede wszystkim dużo zdrowia, jak również wytrwałości w pokonywaniu problemów i wyzwań, realizacji wyznaczonych celów, spełnienia marzeń i wielu spokojnych, kojących chwil spędzonych na łonie natury.

Nadleśniczy Nadleśnictwa Jarocin
wraz z pracownikami

AKTUALNOSCI

■ MOBILIZACJA STRAŻY LEŚNEJ

Lasy Państwowe ogłosiły mobilizację straży leśnej. Leśni funkcjonariusze z całej Polski wesprą straż graniczną, policję i żołnierzy na granicy z Białorusią. Lasy Państwowe przekażą także polskim służbom chroniącym granicę drewno na opał i do budowy tymczasowej infrastruktury polowej. Funkcjonariusze straży leśnej z nadleśnictw w całej Polsce zostaną skierowani do jednostek nadgranicznych. W porozumieniu z dowództwem Wojska Polskiego, Straży Granicznej i Policji będą wspomagać polskie służby mundurowe w kontrolowaniu granicy. Strażnicy leśni dysponują odpowiednim doświadczeniem, sprzętem obronnym i pojazdami. (LP).

■ RUSZYŁ KONKURS RDOŚ W POZNANIU

Wojewoda wielkopolski ogłosił I edycję konkursu na najlepszą pracę magisterską o tematyce związanej z szeroko rozumianą ochroną środowiska i przyrody w dziedzinie rolnictwa, leśnictwa, gospodarki wodnej i zagospodarowania przestrzennego na obszarze województwa wielkopolskiego. Termin zgłaszania prac do I edycji konkursu

upływa w dniu 31 grudnia 2021 r. Regulamin konkursu na www.gov.pl/web/rdos-poznan/ (RDOŚ Poznań)

■ PO 50 LATACH JUŻ JEST NOWE OPRACOWANIE

Monografia poświęcona regionalnej geografii fizycznej Polski wspomaga audyty krajobrazowe. Pięćdziesięciu autorów, ponad sześćset stron i doskonałe recenzje - wydana na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska książka „Regionalna geografia fizyczna Polski” to wyjątkowe i rzetelne opracowanie naukowe. Publikacja trafi wkrótce do bibliotek i innych instytucji. To kolejne opracowanie po ponad 50 latach od ostatniego. „Ma bardzo wysokie walory naukowe, jest cenne jako nie tylko źródło oryginalnych danych i wartościowych wyników badań specjalistycznych, szczegółowych, lecz także jako wyjątkowej jakości opracowanie zbiorowe integrujące wyniki badań specjalistycznych i przedstawiające ujęcia syntetyczne” - napisał w recenzji prof. dr hab. Krzysztof H. Wojciechowski. Publikacja została sfinansowana ze środków

Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach realizacji zadań Krajowego sekretariatu Konwencji Krajowej, funkcjonującego w GDOŚ. Wersja elektroniczna dostępna na www.gov.pl. (GDOŚ)

■ JUBILEUSZ RDLP W SZCZECINKU

Szczecinieccy leśnicy uczcili rocznicę powołania swojej dyrekcji. Jubileusz przypadł wprawdzie w zeszłym roku, kiedy to 1 czerwca 1945 r. utworzona została Dyrekcja Lasów Państwowych Okręgu Bałtyckiego z siedzibą w Szczecinku, ale ze względów na pandemię obchody rocznicy przeniesiono. Uroczystości jubileuszowe rozpoczęły się w siedzibie dyrekcji, gdzie obecny dyrektor Łukasz Maciejunas odsłonił tablicę poświęconą zmarłemu przed dwoma laty wieloletniemu dyrektorowi Andrzejowi Modrzejewskiemu. W tej ceremonii uczestniczyła m.in. córka zasłużonego dyrektora - Joanna Modrzejewska. - *Andrzej był człowiekiem dialogu, potrafił wybaczać nawet temu, kto go skrzywdził* - wspominał zmarłego Tomasz Wójcik, wicewojewoda zachodniopomorski. (LP).

Symbol
2021

■ SYMBOL 2021, WYRÓŻNIENIE DLA LP

Zakończyła się XI edycja Symbolu, ogólnopolskiego programu medialnego, w którym wyróżniane są firmy, samorządy, uczelnie, instytucje PAN, spółki komunalne i inne podmioty, które znacząco przyczyniają się do rozwoju Polski, a ich funkcjonowanie staje się wzorem do naśladowania. W tym roku, decyzją kapituły, Symbolem Odpowiedzialności Społecznej 2021 zostały Lasy Państwowe. Symbol jest nagrodą dla tych, którzy zmieniają świat na lepsze. Program prowadzony jest przez redakcję „Monitora Rynkowego”, niezależnego dodatku dystrybuowanego wraz z „Dziennikiem Gazetą Prawną” i „Monitorem Biznesu”, niezależnego dodatku dystrybuowanego wraz z „Rzeczpospolitą”. Symbole są wyrazem docenienia działań i osiągnięć. Honorowane są nimi te firmy i instytucje, których marka stała się reprezentatywna i tożsama z działalnością całej branży. Celem programu jest, aby pisać i mówić o danej organizacji, mieć na myśli najlepszą, symboliczną jakość zarządzania i działania (LP).

Zestawił: WoJak

ZIMA
W REZERWACIE
CHESZEWSKI
LAS

APEL

Stowarzyszenie Leśników i Właścicieli Lasów z uwagą i zaniepokojeniem śledzi pojawiające się od pewnego czasu propozycje zaostrzania przepisów dotyczących spalania i używania drewna w kominkach, które są źródłem ogrzewania indywidualnych gospodarstw domowych.

W szczególności propozycje obejmują ograniczanie, a nawet całkowity zakaz opalania gospodarstw domowych drewnem. Naszym zdaniem drewno i produkty energetyczne z niego wytwarzane (np. pellet, brykiet) są doskonałym, odnawialnym i w pełni ekologicznym surowcem energetycznym. Szlachetne pobudki i troska o jakość powietrza, którym wszyscy oddychamy, nie powinny doprowadzać do budowania i utrwalania nieprawdziwego obrazu, jakoby wykorzystanie drewna do celów energetycznych było szkodliwe i to w dwojaki sposób - zarówno przez pozyskanie drewna, jak i zanieczyszczenie powietrza pyłami. Tak nie jest!

Właściwe spalanie drewna w domowych piecach odbywa się bez szkody dla środowiska oraz nie jest przyczyną powstawania smogu. Drewno jest bowiem jednym z najczystszych i zarazem jednym z tańszych źródeł ciepła.

Zdaniem Stowarzyszenia Leśników i Właścicieli Lasów powinniśmy skupić się na dążeniu do wyeliminowania przestarza-

łych pieców do spalania drewna i na edukacji społeczeństwa w zakresie właściwego palenia w domowych kominkach, a nie rugowaniu ekologicznego oraz odnawialnego źródła energii, jakim jest drewno.

Dostarczycielem tego ekologicznego surowca są także lasy prywatne. Stanowią one ponad 19% powierzchni leśnej naszego kraju! Są zasobnikiem drewna (rocznie pozyskuje się w nich prawie 2 mln m³ drewna), które z powodzeniem może być wykorzystywane przez lokalne społeczności do ogrzewania swoich domostw.

Z jednej strony drewno to najdłużej używany przez ludzkość materiał opałowy, z drugiej - przyszłościowa alternatywa dla paliw kopalnych. Naszym zdaniem dzisiaj dyskusja nie powinna toczyć się nad ograniczaniem wykorzystania drewna, lecz nad jego promocją, jako odnawialnego, ekologicznego oraz ekonomicznego surowca energetycznego.

Zarząd Stowarzyszenia Leśników
i Właścicieli Lasów
Warszawa, kwiecień 2021 r.

ZIELONE PERŁY WIELKOPOLSKI

Wielki Las

W dzisiejszej wędrówce po leśnych ostępach zapraszamy do Nadleśnictwa Pniewy. Znajduje się tu niemały rezerwat o ogromnej nazwie - Wielki Las. Rezerwat powołano w 1959 roku. Początkowo obejmował on niewielki obszar liczący zaledwie 3,16 ha, by w 2003 roku rozporządzeniem wojewody wielkopolskiego powiększyć go aż do 78,95 ha. Przedstawiany obszar znajduje się ok. kilometr na północ od miejscowości Pakosław. W zdecydowanej części to zwarty kompleks leśny otoczony wokół łąkami kośnymi, a od północy Jeziorem Zgierzynieckim. Ten równinny teren to rezultat działania lodowca podczas zlodowacenia bałtyckiego.

Głównym przedmiotem ochrony jest tu fragment łągi wiązowo-jesionowego, rzadko spotykanego w Wielkopolsce. Całość rezerwatu to głównie ekosystemy leśne, które tylko w granicznych fragmentach rezerwatu ulegają przekształceniu w zbiorowiska zaroślowe, wodne i szuwarowe. Znajdujące się na terenie rezerwatu lasy łąkowe są reprezentowane przez fitocenozy łągi wiązowo-jesionowego z zamierającym jesionem wyniosłym oraz łągi olszowo-jesionowego. We florze rezerwatu występują licznie rośliny chronione. Warstwa dolna lasu jest dobrze rozwinięta, dominują tu dereń świdwa oraz szalik pospolity. W starszych fragmentach rezerwatu, pod mocniejszą osłoną koron, gdzie do dna dociera mniej promieni słonecznych, znajdziemy wiosenne geofity: przyłuszczkę pospolitą, zawilca gajowego i ziarnopłon wiosenny. Geofity to byliny posiadające pączki odnawiające, które spędzają niekorzystny dla wegetacji okres roku w organach podziemnych - bulwach, kłączach i cebulach. W południowej części rezerwatu znajduje się fragment grądu środkowoeuropejskiego, gdzie spotkamy gatunki dębu, lipy i klonu. W rezerwacie stwierdzono 217 gatunków roślin naczyniowych i 12 gatunków mszaków.

Dobre miejsce rozwoju znalazło też wiele

chronionych gatunków płazów, między innymi kumak nizinny, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna, żaba moczarowa, żaba trawna. Spośród mięczaków występują tu między innymi zagrożone wyginięciem poczwarówka zwężona i groszkówka kulista. Ponadto w rezerwacie obserwujemy 55 gatunków ptaków, m.in. słonki, dzięcioła czarnego, dzięcioła średniego i myszolowa.

Rezerwat Wielki Las wraz z przylegającym do niego rezerwatem im. Bolesława Papięgo na Jeziorze Zgierzynieckim wchodzi w skład obszaru Natura 2000 „Jezioro Zgierzynieckie”, stanowiącego ważną ostoję ptaków w Wielkopolsce.

Zagrożeniem dla rezerwatu, jak dla innych terenów łąkowych, są zmiany stosunków wodnych, wypływanie się oczek wodnych oraz napływające zanieczyszczenia z sąsiednich terenów rolniczych.

Zestawił: WoJAK

Zaczerpnięto: www.pniewy.poznan.lasy.gov.pl, „Leśne rezerваты przyrody województwa wielkopolskiego”

Poznań 2016

KOMINEK BEZ SMOGU

Jak właściwie należy palić w kominku

Praktycznie wszystkie istniejące kominki bez wyjątku są paleniskami górnego spalania. To znaczy, że wylot spalin znajduje się „u sufitu” paleniska. Zatem palenie w kominku powinno wyglądać tak: start - rozpalenie od góry, dokładanie - od boku. Dołożenie od boku polega na przesunięciu żaru na jedną stronę paleniska i dołożeniu świeżego drewna obok żaru. W kominku najlepiej będzie zgarnąć żar ku przodowi lub ku tyłowi paleniska.

Sama technika rozpalania i dokładania to połowa sukcesu. Druga połowa sukcesu tkwi w zrozumieniu faktu, że moc grzewczą kominka powinno się regulować ilością dołożonego drewna - a nie podpaleniem taczki drewna, aby potem okiełznać ogień, dusząc dopływ powietrza. Tym właśnie palenie w kominku różni się od kocioł: tutaj częstsze dokładanie jest wskazane i niejako naturalne, bo do kominka jest blisko. Duszenie dopływu powietrza rodzi same problemy: zmarnowana część składników drewna, dym, brudna szyba, sadza, a nawet smoła w kominku i dalej w kominie, postulat zakazu posiadania i palenia w kominkach.

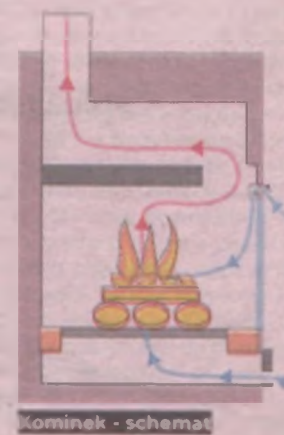
Różne modele kominków i pieców różnią się ilością wach i szybrów od regulacji dolutów powietrza. Najczęściej są 1-2 wachy: powietrze podawane pod ruszt - dzięki niemu w ogóle się pali oraz powietrze podawane na szybę - służy jako dodatkowe powietrze dopalające i przy okazji zmniejszające zabrudzenie szyby. Przy normalnej pracy kominka, kiedy wewnątrz pali się drewno i widać długie płomienie, oba te wloty powietrza powinny być otwarte. W jakim stopniu - trzeba ocenić po efektach. Jeśli nie widać istotnego dymu z komina, a szyba nie zarasta

sadzą - jest dobrze. W przeciwnym razie powietrza jest za mało.

Kiedy dopływ powietrza do kominka można zmniejszyć? W sytuacji, gdy nie zamierzasz już dalej palić i w kominku pozostał sam żar. Wtedy wlot powietrza na szybę można zupełnie zamknąć, a wlot powietrza pod ruszt mocno ograniczyć, bo żar wymaga go bardzo mało. Nie można całkowicie zamykać dopływu powietrza do kominka dopóki jest w nim jakkolwiek żar - grozi zaczadzeniem.

Oczywiście warunkiem podstawowym i oczywistym, aby używanie komin-

ka było przyjemne dla użytkownika, jak i nieuciążliwe dla otoczenia, jest palenie sezonowanym drewnem. Przy odpowiednim przygotowaniu, drewno świeżo ścięte w lutym-marcu będzie nadawało się do palenia na jesień. Nieodpowiedzialni użytkownicy, palący mokrym drewnem i byle jak, przyczyniają się do wprowadzania kolejnych zakazów instalowania i używania kominków w różnych miejscach kraju. Jeżeli chcemy mieć możliwość korzystania z kominków - trzeba dążyć do jak najwyższej kultury palenia, od siebie poczynając, aby nie być uciążliwym dla otoczenia.

Palenie w kominku systemem „od góry”

Wśród miłośników przyrody sikory cieszą się wielką popularnością i życzliwością. Jako najbardziej ulubioną wiele osób wskazuje bogatkę, ale co najmniej tyle samo zwolenników ma nieco mniejsza od niej sikora modra (*Cyanistes caeruleus*), czyli modraszka. Ten typowo leśny ptak chętnie zamieszkuje świetliste lasy liściaste i mieszane, śródpolne zadrzewienia, parki i ogrody. Najbardziej widoczna jest w okresie zimowym, przy karmniku. Z powodzeniem rywalizuje wtedy o pokarm z gromadką innych pierzastych konkurentów. Jest bardzo ruchliwa, zaradna i sprytna w zdobywaniu pożywienia. Zawsze bacznie obserwuje wszystko dookoła i jako pierwsza ostrzega całą ptasią gromadkę, gdy dostrzeże coś podejrzanego. Obserwowanie jej rywalizacji z sikorami innych gatunków, pelzaczami,

Modry kwiatuszek

kowalikami czy mysikrólikami sprawia wiele radości.

Bez wątpienia należy do grupy najładniejszych ptaków występujących na terenie Polski. W jej upierzeniu dominują barwy zielona, żółta i oczywiście niebieska. Zwłaszcza w pełnym słonecznym oświetleniu i na tle zaśniewionego otoczenia zachwyca błękitem. Przez biały policzek i oko przebiega czarny pasek, piersi i brzuch są cytrynowożółte, a grzbiet zielonkawy. W tym zestawie zdecydowanie wyróżnia się niebieski kolor charakterystycznej czapeczki, skrzydeł i ogona. Nietrudno się domyślić, że jej nazwa gatunkowa nawiązuje do błękitu piór na jej głowie i skrzydłach, które po rozpostarciu wyglądają jak barwny

wachlarz. Jej obecność przy karmniku czy budce lęgowej rzeczywiście dostarcza wielu niezapomnianych wrażeń estetycznych. Miłośnicy nazywają tego pierzastego malucha modrym kwiatuszkiem.

W połowie kwietnia rozpoczyna okres lęgowy. Kojarzenie par i przystąpienie do budowy gniazda poprzedza prezentacja przez samca rozpostartych w locie niebieskich skrzydeł. Gniazdo ulokowane zostaje w starych dziuplach, szczelinach i pęknięciach murów, a nawet słupkach płotów wykonanych z rur. Chętnie korzysta też ze skrzynek lęgowych, o które z powodzeniem walczy z większą od siebie sikorą bogatką.

Gniazdo zbudowane jest głównie

z mchu, wysłane drobnymi piórami i włosiem. W jego ścianki często wbudowuje łodyżki mięty, lawendy, krwawnika i innych ziół, które wydzielanymi olejkami hamują rozwój pasożytów w gnieździe. Dzięki temu pisklęta są zdrowsze i szybciej rosną. Te czupurne ptaszki ostrym głosem i stroszeniem piór reagują na próbę zbliżenia się intruza do gniazda.

W jednodniowych odstępach czasu samica składa 7 - 12 białych jaj z rdzawymi kropkami, chociaż często spotykane są liczniejsze łęgi. Od chwili zniesienia przedostatniego jaja rozpoczyna wysiadywanie. Po dwóch tygodniach wykluwają się młode, które mają ogromny apetyt. Przez trzy tygodnie zapracowani rodzice nawet dwadzieścia razy dziennie przynoszą pożywienie do gniazda. Modraszki poszukują go głównie w górnych partiach

drzew i krzewów. Bardzo sprawnie poruszają się po cienkich gałązkach, często zawisając głową w dół. Zbierają dorosłe owady, ich jaja i larwy ukryte w szczelinach kory drzew, rozdziubując gałęzy i te części roślin, w których spodziewają się znaleźć ukryte owady. Młode dokarmiane są przez rodziców jeszcze przez dwa tygodnie po opuszczeniu gniazda.

Pod koniec lata modraszki gromadzą się w niewielkie stadka, które wędrują po okolicy. Część z nich przenosi się na południe, w cieplejsze rejony. Pozostałe zmieniają skład diety i spożywają więcej pokarmu roślinnego, głównie nasion roślin oleistych. Łączą się w stada z pozostałymi gatunkami sikor i innych drobnych ptaków. Przenoszą się bliżej siedzib ludzkich, gdzie łatwiej znaleźć pokarm, chociażby w karmnikach.

Wacław Adamiak

